

Sygn. akt III UK 241/15

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania W. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Szczecinie

o prawo do emerytury pomostowej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 czerwca 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt III AUa 715/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Szczecinie na rzecz adw. J. B. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. nie obciąża odwołującego się kosztami pełnomocnika organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 maja 2015 r, sygn. akt III AUa 715/14, Sąd Apelacyjny w Szczecinie – w sprawie z odwołania W. A. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Szczecinie o prawo do emerytury pomostowej – oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r., sygn. akt VI U

1544/13, oddalającego odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia: 13 czerwca 2013 r., 16 lipca 2013 r., 30 sierpnia 2013 r., którymi odmówiono W. A. prawa do emerytury pomostowej.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną zaskarżył ubezpieczony. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W ocenie autorki skargi w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne „dotyczące zakresu oraz sposobu stosowania ustawy o emeryturach pomostowych (ustawa z 19 grudnia 2008 r., Dz.U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), przy jednoczesnej konieczności udzielania stronie przez Sąd niezbędnych informacji i pouczeń w tym zakresie”. Istotne zagadnienie prawne polega na tym, „na ile Sąd uprawniony był do samodzielnego dokonywania wykładni oraz interpretacji intencji ustawodawcy co do charakteru pracy trasera - w zależności od tego, czy była ona wykonywana w środowisku stoczni, na pochylniach, w dokach - przy jednoczesnym braku pouczenia strony, że takie ustalenia czynione są z urzędu. Ubezpieczony nie spodziewał się, że fakty, których nie kwestionował organ rentowy będzie musiał również na nowo wykazywać przed Sądem. Ubezpieczony nie został pouczony, że Sąd z urzędu na nowo czyni ustalenia i nie jest związany ustaleniem dokonany przez organ rentowy. Zagadnienie to obejmuje konieczność rozstrzygnięcia jak daleko ubezpieczony z własnej inicjatywy – we własnym zakresie, bez pouczeń ze strony Sądu – zobowiązany był wykazywać charakter swojej pracy, aby została ona oceniona jako praca w warunkach szkodliwych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Zagadnienie to obejmuje też wątpliwość, na ile Sąd uprawniony był przyjąć określoną wykładnię przepisów dla pracy trasera okrętowego - bez pouczenia ubezpieczonego, że Sąd wyznaje określoną interpretację charakteru takiej pracy, a strona może próbować interpretację tą przełamać w granicach posiadanych możliwości dowodowych. Poczynienie takiego rozstrzygnięcia będzie miało skutki na przyszłość - nie można bowiem wykluczyć, że znajdzie zastosowanie do podobnego postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych, dla podobnej pracy, ale dotyczącego innej osoby ubiegającej się o emeryturę pomostową”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania organ rentowy wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej w całości. W zakresie każdego z powyższych wniosków jednocześnie złożono wnioski o zasądzenie od skarżącego na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym

także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Chociaż autorka skargi powołuje się na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu powołanego wyżej przepisu. Przede

wszystkim postawione w uzasadnieniu wniosku kwestie nie są powiązane z żadnym – konkretnie wskazanym – przepisem prawa. Brakuje odpowiedniego jurydycznego wyводу, w którym wykazałaby, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Wypada przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LexPolonica nr 3058328).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 niniejszego postanowienia ma swoją podstawę w § 19 w związku z § 13 ust. 4 pkt 2 w związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2013 r., poz. 461 ze zm.). Natomiast odnośnie do pkt 3. Sąd Najwyższy postanowił na podstawie art. 102 k.p.c.